

PC-4473/MH

C/2051

TOURISM MANAGEMENT–II

(Semester–VI)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 75

Note : Attempt *two* questions each from Sections A and B carrying 12 marks each and the entire Section C consisting of 9 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION – A

- I. Explain various stages involved in the process of panning for tourism. 12
- II. What are the major considerations for regional planning for tourism? Why such planning is necessary? 12
- III. What is the role of financial management in the tourism industry? 12
- IV. Write a detailed note upon various sources of tourism finance. 12

SECTION – B

- V. What do you mean by market segmentation? How it is significant for a firm involved in tourism activities? 12
- VI. Write a detailed note upon various functions performed by marketing management in the promotion of tourism. 12
- VII. "How the environmental planning can help to improve the growth of Tourism in India. 12
- VIII. "Islands and Beaches make a place an ideal destination for Tourism". Comment. 12

SECTION – C

- IX. Write short notes on all of the following :
- (a) Define the term Tourism Products.
 - (b) Coordination in planning.
 - (c) Nature of financial management.
 - (d) Pricing for tourism.
 - (e) Role of promotion in tourism.
 - (f) Water sports, its nature and types.
 - (g) Considerations for selecting source of finance.
 - (h) Scope for marketing research in tourism.
 - (i) Causes of failure of planning. (9×3=27)

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿੱਚ 9 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ-A

- I. ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਲਈ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 12
- II. ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਹਨ? ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਉਂ ਹੈ? 12
- III. ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ? 12
- IV. ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਵਿੱਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਸਤਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 12

ਭਾਗ-B

- V. ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਭਾਜਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਕ ਫਰਮ ਲਈ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਹੈ? 12
- VI. ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਸਤਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 12

- VII. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲੀ ਵਾਤਾਵਰਨਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ? 12
- VIII. ਟਾਪੂ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਲਈ ਇਕ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਇਕ ਆਦਰਸ਼ ਟਿਕਾਣਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ। 12

ਭਾਗ-C

- IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- (a) ਸ਼ਬਦ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ।
 - (b) ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਵਿਚ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਸਰੂਪ।
 - (c) ਵਿਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਸਰੂਪ।
 - (d) ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਲਈ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਨ।
 - (e) ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ।
 - (f) ਪਾਣੀ ਖੇਡਾਂ, ਇਸ ਦਾ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ।
 - (g) ਵਿਤ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ।
 - (h) ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਖੋਜ ਲਈ ਸੰਭਾਵਨਾ।
 - (i) ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ। (9×3=27)